

Wyživovací povinnost patří k jednomu z nedůležitějších institutů rodinného práva, prostřednictvím kterého jsou zajišťovány a uhrazovány potřeby mezi osobami v příbuzenském vztahu. Povinnost postarat se o členy své rodiny existovala od pradávna a přestože stát postupem času přebíral v určitých případech část této povinnosti na svá bedra, morální povinnost „silnějších“ členů rodiny poskytnout hmotnou či nehmotnou pomoc členům „slabším“ zůstala vždy zachována a je pokládána za jakousi samozřejmost.

Nejdůležitějším druhem vyživovací povinnosti je bezesporu vyživovací povinnost rodičů k dětem a v rámci ní vyživovací povinnost rodičů k dětem nezletilým. Až na výjimky se totiž týká každého dítěte a jejím prostřednictvím se zajišťují podmínky pro všestranný rozvoj nové generace.

V souvislosti k celkově uvolňujícím se rodinným vztahům, vysoké rozvodovosti a stále častějšímu zakládání rodiny bez uzavření manželství, nabývají otázky související s vyživovací povinností rodičů k nezletilým dětem na významu. Vyživovací povinnost ke svým dětem přestává část rodičů chápat jako svou povinnost morální, naopak jí plní neradi a pokud jsou k tomu donuceni, tak se snaží, aby jim soud stanovil výživné v co nejnížší částce. Někteří z nich pak ani soudem stanovené výživné neplatí, s čímž pak souvisí problém s jeho vymáháním a rovněž vyvstává otázka, zda má stát poskytnout výživné tam, kde rodiče nechtějí nebo nemohou výživné plnit.

Vzhledem k tomu, že vyživovací povinnost rodičů k nezletilým dětem velmi úzce souvisí s rodinou, budu se v mé práci věnovat prvně tomuto pojmu. Pokusím se nastínit, co bývá pod pojem rodina zahrnováno, jaké jsou její funkce ve společnosti a dále se zamyslím i nad tím, zda současná rodina je či není v krizi, jak velmi často slycháme z médií. Toto bude součástí druhé části mé práce.

V části třetí se budu věnovat obecné charakteristice vyživovací povinnosti a práva na výživné a poté přejdu k sa-

motné vyživovací povinnosti rodičů k nezletilým dětem, přičemž se nejdříve v části čtvrté zaměřím na její hmotněprávní úpravu. V této části bude pojednáno o podmínkách vzniku vyživovací povinnosti rodičů k nezletilým dětem, o jejich subjektech, jejím trvání, způsobu plnění a rovněž o jejím rozsahu, kdy se pokusím podrobně rozebrat jednotlivá kritéria pro stanovení výše výživného.

Na stanovení výše výživného má vliv mimo jiné i pobírání veřejnoprávních dávek, a to jejich pobírání jak osobou oprávněnou, tak i osobou povinnou. S ohledem na tuto skutečnost bych v rámci části páté mé práce chtěla nastínit vztah výživného především k jednotlivým dávkám státní sociální podpory a dávkám pomoci v hmotné nouzi.

Šestá část práce bude věnována řízení ve věcech výživného. V této části pojednám o právní úpravě řízení nalézacího, uvedu varianty vymáhání výživného a další možnosti postihu povinného při neplnění vyživovací povinnosti k nezletilým dětem.

Na plnění vyživovací povinnosti rodičů k dětem nemá vliv ani skutečnost, že dítě je umístěno do náhradní péče. Proto se budu v části sedmé zabývat vyživovací povinností rodičů v případech, kdy je nařízena ústavní výchova, kdy je dítě svěřeno do pěstounské péče, do péče jiné fyzické osoby než rodiče a či do péče budoucích osvojitelů.

V osmé části práce se pokusím nastínit právní úpravu obsaženou v návrhu „nového občanského zákoníku“ a zároveň provedu její srovnání s právní úpravou současnou. Dále se v této části budu zabývat úvahou nad možností přijetí „zákonu o zálohování výživného státem“, který by podle některých mohl vyřešit problém s obtížnou vymahatelností pohledávek výživného.

Cílem mé práce je komplexněji seznámit s právní úpravou vyživovací povinnosti rodičů k nezletilým dětem a poukázat na to, že tato problematika je poměrně široká a její právní úpravu není možné omezovat pouze na zákon o rodině, neboť tato problematika je promítnuta i do dalších právních předpisů, a to i předpisů veřejnoprávních.